№ 49. Sroda 2. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Jego Excelencya Namiestnik mianował prowizorycznie adjunkta powiatowego urzędu w Budzanowie Mikołaja *Herasymowicza*, następnie magistratualnych sekretarzy lwowskich Jana *Kalinowskiego* i Karola Wilhelma *Rasp* sekretarzami w nowej organizacyi lwowskiego magistratu. — Lwów 27. lutego 1859.

Jego Excelencya Namiestnik mianował prowizorycznie aktuaryuszów lwowskiego magistratu Wojciecha *Piwernetz*, Jana *Świdzińskiego*, Franciszka *Gnatkowskiego*, Narcyza *Rewakowicza*, następnie protokolistę rady magistratualnej Michała *Sidorowicza* i pomocniczego referenta magistratualnego Juliana *Krechowieckiego* koncepistami w nowej organizacyi lwowskiego magistratu.

Lwów 27. lutego 1859.

C. k. Dyrekcya finansów krajowych we Lwowie mianowała c. k. asystenta kancelaryjnego II. klasy Jana *Smoleńskiego* kancelaryjnym oficyałem III. klasy, a urzędowego asystenta Antoniego *Stachurskiego* kancelaryjnym asystentem III. klasy obu do służby przy finansowej prokuraturze we Lwowie, zaś prowizorycznego finansowego koncepistę dra. Emanuela *Wurst* rzeczywistym finansowym koncepistą III. klasy także przy finansowej prokuraturze we Lwowie.

W bukowińskiej gminie *Dichtenitz* założono systemizowaną szkołę i

1. Tamtejszy właściciel dóbr Michał Romaszkan ofiaruje na wyposażenie tej szkoły potrzebny budulec raz na zawsze i 12—15 kubicznych sągów drzewa rocznie na opał szkoły.
2. Ofiarowała tamtejsza gmina grunt na wybudowanie szkoły.
3. Gmina Dichtenitz i Kisselitze wzniosły szkolny budynek z mieszkaniem nauczyciela i zobowiązały się posprawiać szkolne porządki.
4. Wyznacza gmina Dichtenitz na utrzymanie nauczyciela kapitał narodowej pożyczki w kwocie 2500 złr. a gmina Kisselitz w kwocie 1500 złr. zatem razem 4000 złr. m. k.
5. Obydwie gminy dostarczać będą do szkoły paliwo i na posługi szkoły będą utrzymywać stróża.

Okazaną temi ofiarami dążność ku wsparciu oświaty ludu podaje c. k. bukowiński rząd krajowy do publicznej wiadomości.

Sprawy krajowe.

(Zgromadzenie Towarzystwa gospodarskiego i sprawozdanie komitetu.)

Wyciągi ze sprawozdania p. Skrzyńskiego.

„Komitet, mając ciągle na bacznej uwadze to, iż Zakład dubląński, zwierzchnemu kierunkowi i nadzorowi jego powierzony, ma być nadewszystko szkołą praktyczną, w którejby uczniowie nabyć mogli nie tylko dokładnej znajomości udoskonalonej praktyki rolniczej, ale też wprawy w czynnościach gospodarstwa i w zastosowaniu prawideł do okoliczności (§. 1. statutów), starał się od początku urządzić go i w takie uposażyć środki, aby mógł do tego głównego, statutami wytkniętego mu celu jeżeli nie dojść od razu, to przynajmniej nieprzerwanie dążyć i zbliżać się w miarę sił swoich i możności.

Do praktycznego nauczania środkiem głównym miał być i być powinien folwark wzorowy z polem probierczem urządzony i w budynki, inwentarze i t. d. zaopatrzony, tak aby temu naukowemu celowi swojemu mógł odpowiedzieć (§§. 17 i 18 statutów); aby mógł jak statuta chcą (§. 17) służyć uczniom za wzór udoskonalonego gospodarstwa tak pod względem produkcyi rolniczej i chowu bydła, jak i zarządu gospodarskiego. Takie jest bowiem główne zadanie gospodarstwa wzorowego. Ma on zawsze i wszędzie być przedewszystkiem *środkiem naukowym.*

Komitet też, tak przeznaczenie jego pojmując, zwrócił nasamprzód uwagę i siły, jakiemi rozrządzał, na folwarku zakładowego nabycie i stosowne urządzenie. Chciał on podstawę tę i główny środek naukowego zakładu wzmocnić i podnieść do należytego porządku, aby tem łatwiej i pewniej mógł potem drugą część zakładu, to jest Szkołę, w życie wprowadzić i odpowiednio celowi rozwinąć. Kroki około urządzenia majętności kupionej przedsięwzięte z wielkiemi były połączone trudnościami z powodu niedostatecznych sił administracyjnych i pieniężnych. Lecz jakkolwiek nie wszystkie z odpowiednym funduszem i z należytą rzeczy znajomością podjęte i wykonane zostały, zawsze jednak niemało przyczyniły się do podniesienia nabytej majętności i zaprowadzenia na niej gospodarstwa.

a) Za Dublany z pozostawionym w nich inwentarzem zapłacono, po strąceniu podniesionej indemnizacyi za powinności urbaryalne . . . . 31.851 złr. 38 kr.
b) Wynagrodzenia dziesięciny kościelnej . . . 2098 „ $46\frac{2}{4}$ „
c) Kontrybucyi na obsuszenie bagien . . . 1334 „ 37 „
d) Na budynki . . . . 11.149 „ 59 „
e) Na inwentarze . . . . 3.278 „ $17\frac{3}{4}$ „
f) Na pokrycie niedoboru z gospodarstwa . 5.661 „ $16\frac{1}{2}$ „

Niedobory te od czasu objęcia Dublan w 4 latach, do końca roku gospodars. 1857 wynoszą 5498 r. $44\frac{1}{2}$ k.
w roku 1857 na 1858 wynoszą 102 r. 32 k.
w r. 1858 na 1859 speranda 5601 r. $16\frac{1}{2}$ k.

Ogółem wydano na Dublany . . . . . 55.314 złr. $34\frac{3}{4}$ kr.
Na to zebrany został ze składek fundusz 27.564 r. $1\frac{1}{4}$ k.
Za zaległości indemn. wpłynęło 2.408 r. 30 k.
Ogółem 29.972 r. $31\frac{1}{4}$ k.
Z przeniesienia . . . . 55.314 „ $34\frac{3}{4}$ „
29.972 „ $21\frac{1}{4}$ „

g) przeto z innych funduszów na potrzeby wykazane użyć potrzeba było . . . . 25.422 „ $3\frac{2}{4}$ „

Niedostatek ten pokryty został drogą pożyczki zaciągniętej w Towarzystwie kredyt. i kasie oszczędności w kwocie 12.252 złr. i subwencyą z dochodów i funduszu Towarzystwa naszego w kwocie 12.464 złr. $59\frac{3}{4}$ kr.

Na Dublanach nie ciężą tylko oprócz obowiązku spłacenia z dochodów, jak tego okoliczności pozwolą, pożyczki w drodze składki zaciągniętej, — długi niewypowiedzialne.

Towarzystwa kredyt. i kasy oszczędności . 12.252 złr.
Fundusz ś. p. Stanisł. hr. Borkowskiego . . 4.486 „
Fundusz ś. p. X. kanonika Żmigrodzkiego . 507 „ 58 kr.
Ogółem . . 17.245 zł. 58 kr.

A że Dublany dziś z pewnością przyjąć można 50.000 złr. są warte; okazuje się więc, iż stan czynny naszego zakładowego majątku przechodzi stan bierny o blisko 33.000 złr. a przeto w potrzebie moglibyśmy hypotecznie zabezpieczyć i inne powierzone nam fundusze.

Lecz jeżeli stan majątku zaspokającym nazwać można, to stan gospodarstwa i finansowe jego położenie bynajmniej zadowolniającemi nie są. Gospodarstwo dublańskie, uważane ze względu na przeznaczenie jakie ma: służyć szkole za główny środek praktycznej nauki, jest dziś jeszcze, można powiedzieć w kolebce, a jako proste nawet przedsiębiorstwo w porównaniu do większych gospodarstw krajowych, podrzędne jeszcze zajmuje miejsce. Mimo poczynionych w przeszłych latach nakładów na budynki, inwentarze i t. p. dziś jeszcze okazują się potrzeby gospodarstwa zakładowego, a potrzeby te koniecznie zaspokojone być muszą, inaczej bowiem ani praktycznej podstawy dla szkoły, ani wzorów dla uczniów zakład nasz mieć nie będzie.

Porównajmy tylko zamierzone i w planie zakreślone folwarku wzorowego urządzenie z obecnym jego stanem, a najdobitniej okaże nam się tak wielka różnica między tem co jest, a tem co być powinno.

O potrzebie ulepszenia w gospodarstwie dublańskiem aż nadto dobrze jesteśmy przekonani; lecz cóż chęć dobra i przekonanie najsilniejsze pomoże tam, gdzie możebnych do działania środków, gdzie pieniędzy nie ma?

Cały zebrany ze składek fundusz gospodarski w ubiegłym roku wynosił . . . . 1483 złr. 34 k.

Z tego na wydatek kupna inwentarza . . . . 1000 złr. — k.
Na bieżące wydatki gospodarskie . . . . . 795 „ 52 „
1795 „ — „

a przeto o 312 złr. więcej wyszło. Deficyt ten pokryty być musiał z dochodów Towarzystwa. Dziś więc na przyszłe potrzeby gospodarstwa nie mamy żadnych funduszów i innych źródeł, z którychbyśmy pomocy zaczerpnąć mogli, nie ma prócz dochodów z Dublan i dochodów Towarzystwa. Lecz pierwsze jakkolwiek podniosły się tak, iż nietylko żadnego niedoboru obawiać się nie możemy, ale nawet z pewnością na przewyżkę liczymy; przewyżka ta jednak słabszą jeszcze będzie, i małego na ulepszenie gospodarstwa zasiłku dostarczy.

Dochody zaś Towarzystwa gospodarskiego, jak z przedłożonych rachunków przekonać się można, w większej części na bezpośrednie potrzeby Towarzystwa obrócone być muszą, a obliczona na 651 złr. przewyżka jako rezerwa na obowiązkowe wydatki Towarzystwa w kasie zachowaną być winna. Chcąc więc gospodarstwu niezbędnie potrzebnego mu zasiłku na zaprowadzenie ulepszeń dostarczyć, potrzeba albo ażeby zaległe wkładki roczne, 4872 złr. wynoszące, były zapłacone, tudzież ażeby druki Towarzystwa, kosztujące 6097 złr., były rozkupione, albo rozpisać nową składkę. Bez nowej składki moglibyśmy się obejść, gdyby zaległe wkładki i połowa przynajmniej kosztu druku do kasy Towarzystwa wypłynęły, toby uczyniło sumę 4.872+3.048 czyli razem 7.920 złr., któraby dostateczną była na wprowadzenie najpotrzebniejszych ulepszeń w gospodarstwie Dublańskiem.

(Składki na szpital.)

Złoczów, 25. lutego. Na założenie obwodowego szpitalu w Złoczowie wpłynęły następujące dalsze składki dobrowolne, a mianowicie: Panowie Bolesław Augustynowicz, właściciel dóbr Kniażego złożył 100złr. w obligacyi uwolnienia od ciężarów gruntowych, Stanisław Bohdan, właściciel dóbr Zadwórza 50zł. w obligacyi uwolnienia od ciężarów gruntowych, Adryan Kadłubiski, właściciel przysiołka Tetewczyce 42zł., Adolf Stecki, właściciel dóbr Środopolec 10zł.50c., dzierżawca dóbr Kopczo Rychalski 4zł.20c., g. k. miejscowy kapelan Bazylewicz z Rzepniowa 2zł.10c, następnie obywatele powiatu Gliniańskiego 70zł.$17^{5}/_{10}$c., gminy: Laszki królewskie, Krzywice, Wyżniany, Alfredówka, Poluchów, Przegnojów, Połtew, Zeniów powiatu Gliniańskiego 77zł.69c., gminy powiatu Radziechowskiego, a mianowicie: Niestanice 48zł.98c., Pawłów 39zł. 15c., Stary Witków 23zł.10, Józefów 14zł.5c., Hanunin 5zł.25c., Mukanie 16zł.50c., Wolica baryłowa 15zł.17c., następnie 9 gmin powiatu Zborowskiego 28zł.$87^{5}/_{10}$c. i pięć gmin powiatu Złoczowskiego 37zł.80c., nakoniec gmina Lackie małe powiatu Złoczowskiego 25zł.20c., gmina Płuhów powiatu Złoczowskiego 7zł.35c., gminy Folwarki i Lackie wielkie 21zł., gmina Woroniaki 21zł., gmina Czyżów 3zł.15c., Stanisław Korniakowski wójt w Woroniakach powiatu Złoczowskiego 1zł.5c., gminy Strzemilcze i Hrycowola powiatu Łopatyńskiego 18zł.70c., a gminy Nieznanów, Czanysz i sołtysy w Sokolem i Humniskach powiatu Buskiego 46zł.$87^{5}/_{10}$c. w walucie austryackiej. W ogóle 579zł.$86^{5}/_{10}$ centów waluty austryackiej w gotówce, a 150 złr. m. k. w dwóch obligacyach uwolnienia od ciężarów gruntowych.

Wyrażając w imieniu cierpiącej ludzkości podziękę szlachetnym dawcom za wsparcie i wspaniałomyślny udział w założeniu tego obwodowego szpitalu, nadmienia się, że ogłoszenie dalszych wpływających składek później nastąpi.

(Arcyksiążę Franciszek Karol z powrotem.)

Wiedeń, 27. lutego. Jego cesarzewiczowska Mość Arcyksiążę Franciszek Karol wyjechał z Pragi do Wiednia d. 26. lutego o godzinie 6 minucie 30 rano.

Wenecya, 23 lutego. Wczoraj był tu pierwszy bal u dworu. Wypadł bardzo świetnie.

Ameryka.

(Pretensye francuskie i angielskie do Mexyku. — Ministeryum w Hajti.)

Nowy Jork, 2. lutego. Umarł tu nagle słynny dziejopis Prescott d. 28. stycznia w 63 roku swego życia.

— Według wiadomości z Mexyku nadesłanych, oznaczyli admirałowie angielski i francuski bliżej wymagania swoje. Vera Cruz ma najprzód zaspokoić wszelkie dawniejsze należytości angielskie i francuskie, wykazywać co miesiąc jakie są dochody celne, przywrócić dawną taryfę od przywozu i wynagrodzić straty francuskim i angielskim poddanym, które ponieśli w ciągu rewolucyi. Prócz tego domagał się francuski admirał wydalenia Garcyi z Tamaulipas. Gubernator Garcya czynił przygotowania wyruszyć z Tamaulipas, ażeby liberalnym pospieszyć na pomoc.

— Prywatne wiadomości z Hajti potwierdzają wiadomość, że Cesarz Soulouque opuścił swe państwo dnia 15. stycznia i odpłynął na wyspę Jamajka. Nowe ministeryum zostało ukonstytuowane: Jenerał Jean Paul jest prezydentem w ministeryum; jenerał Prophet ministrem spraw wewnętrznych; jenerał Dejoiej ministrem wojny; p. Plaisance ministrem finansów; M. Acloque ministrem sprawiedliwości; André Jean Simon, ministrem spraw zewnętrznych; M. Philippo ministrem oświecenia.

Hiszpania.

(Przychylność wyspy Kuby. — Traktat pokoju z Marokiem.)

Madryt, 17. lutego. *Gaceta* urzędowa, jak od kilku dni, tak i dzisiaj zawiera adresy z tysiącem podpisów, które z wyspy Kuby nadeszły do Królowy, i w których mieszkańce tamtejsi zakładając protest przeciw północno-amerykańskiej polityce korsarskiej objawiają stałe przywiązanie do Królowy i kraju ojczystego.

— Z Tangeru piszą pod dniem 9. lutego, że konzul angielski przywiódł tam do skutku traktat pokoju między Hiszpanią i Maroko, przezco Hiszpania otrzymała zupełne zadosyćuczynienie.

Anglia.

(Posiedzenie parlamentu z d. 22. lutego. — Finanse indyjskie.)

Londyn, 24. lutego. Na posiedzeniu *izby wyższej* z dnia 22. lutego wystąpił książę Argyll na zaprowadzone przymusowe frankowanie wszystkich miejskich i krajowych listów i ganił to urządzenie poczty jako samowolne i nie stosowne. Lord Colchester, jeneralny poczmistrz, broni nowego urządzenia i jest przekonanym, że z czasem sama nawet publiczność przyzna mu słuszność. Lord Campbell i inni parowie byli także przeciwni przymusowemu frankowaniu.

Posiedzenie *izby niższej* z dnia 22. lutego. Gdy lord Palmerston, jak już wiadomo oznajmił, że w piątek wieczór zwróci uwagę izby na położenie stałego lądu, jeżeli dotąd nie będzie rząd w stanie dać oświadczenia z którego będzie można wnosić, że europejski pokój niezostanie naruszony, zapytał p. J. B. Smith czy indyjski rząd uczynił już kroki, ażeby według rozkazu zwrócić księstwo Dhar krajowym władcom. Lord Stanley odpowiada, że na depeszę odnoszącą się do księstwa Dhar i wysłaną w lipcu 1858 roku, dotąd jeszcze nie nadeszła żadna urzędowa odpowiedź. W prywatnym liście z dnia 28. sierpnia mówi lord Canning, że w tej mierze tyle zachodzi trudności, że dopiero później coś pewniejszego donieść będzie można. Na zapytanie p. Wyse oświadczył p. S. Fitzgerald, że p. Haze nie został ani ma być mianowany wicekonzulem w Simodzie. Konzulat w Japonii jest uorganizowany. W Jeddo lokowani są: jeneralny konzul z roczną płacą 1800 funt. szterl., wicekonzul z 750 funt. szt., tłumacz z 500 funt. szt., asystent z 405 funt. szt., dwóch uczących się tłumaczów z płacą po 200 funt. szt. rocznie. W Nangasaki: 1 konzul z płacą 800 funt. szt., 1 tłumacz z 500 funt. szt., 1 asystent z 324 funt. szt. W Hakodadi: 1 konzul z 800 funt. szt., 1 tłumacz z 500 funt. szt., 1 asystent z 324 funt. szt. rocznej płacy.

P. Collier otrzymał pomimo wielostronnego sprzeciwiania się, pozwolenie do wniesienia bilu, który przy wyborach do parlamentu wzbrania kandydatowi pokrywać koszta podróży albo inne wydatki wyborców.

P. Adams wnosi bil, który w Anglii i Walii upoważnia lekarza obdukcyjnego puścić za rękojmią na wolną stopę obwinionego o zabójstwo.

P. Scholefield wnosi bil dla zapobieżenia fałszowaniu potraw i napojów.

— Dzienniki podają następujące szczegóły o stanie indyjskich finansów: Czysty dochód Indyi na rok 1857-58 obliczają na 315,439,759 rupii, a na 1858-59 rok 397,432.849 rupii. „Ogólny niedobór" roku 1858-59 wynikający jedynie z powstania oblicza lord Stanley na 90,000.000 a roku 1858-59 na 125 milionów, zatem na 215,000.000 rupii, do których wypada doliczyć jeszcze 10,000.000 rupii, gdyż o tyle wydano na publiczne roboty mniej jak w 1856-57 roku. Częściowo zostanie wprawdzie pokryty ten niesłychany niedobór, konfiskacyami i ściągnieniem pensyi, jednak nie tak łatwo obliczyć ile to wszystko przyniesie dochodu. Ogólny dług Indyi wynosi teraz 74,543.167 funt. szt., miedzy tymi policzony jest dług zaciągniony w ciągu ostatnich dwóch lat w kwocie 18,573.781 funt. szt. Powyższe cyfry wyjęte są z aktów lorda Stanleya, które o stanie indyjskich finansów przedłożył sprawozdanie parlamentowi.

Francya.

(Rada ministeryalna. — Wieczór u hr. Walewskiego. — Wyposażenie książąt domu cesarskiego. — Wiadomości bieżące. — Budżet wojskowy. — Marynarka. — Nowe osady w Algieryi.)

Paryż, 24. lutego. Dnia 23. lutego odbyła się w Tuileryach pod prezydencyą Cesarza rada ministeryalna, na której był obecny także i książę Hieronim.

— Tegoż dnia dawał także i pierwszy wieczór hrabia Walewski, przy czem składano ministrowi życzenia z powodu posłannictwa lorda Cowley'a. Na bal u hrabiego Morny nie chcieli deputowani zejść się dlatego, że maski i ubiory przywdziano z czasów Ludwika XV.

— Senat przyzwolił kwotę 2,200.000 franków na uposażenie książąt i księżniczek z domu cesarskiego, 800.000 franków na koszta zaślubin i urządzenia się dla księcia Napoleona, a na oprawę wdowią dla księżny Klotyldy 200.000 fr., i oprócz tego pomieszkanie odpowiednie, i uchwalił 126 głosami przeciw 2.

— Artylerya pułków gwardyi cesarskiej otrzymała gwintowane działa nowego wynalazku. Z Marsylii wyprawiono do Civitavecchia oddział 360 żołnierzy z 25go pułku liniowego.

— Do Paryża przybył jenerał Dessalines, który byłemu Cesarzowi Faustynowi towarzyszył do Jamajki.

— Minister spraw wewnętrznych wszedł od kilku dni w bezpośrednią korespondencyę z komisarzami policyi w całej Francyi i polecił im zdawać raporta codziennie wprost do biura ministeryalnego.

— Spodziewano się, że w budżecie na 1860 rok okażą się nadzwyczajne sumy na armię i flotę tymczasem, lecz nie widać wcale wielkiego podwyższenia liczb w stosunku do roku 1859. Budżet dla ministeryum wojny podwyższony został zaledwie więcej

jak o dwa miliony; rzeczywisty stan armii lądowej podany jest jak w 1859 roku na 392.400 ludzi i 83.180 koni; pułki piechoty w kraju ustalone są po 1900 ludzi. Co do marynarki został podwyższony budżet na 1860 rok tylko o 850.000 franków, należy jednak dodać że etat marynarki oznaczony został naprzód już od dnia 1. stycznia 1857 roku na czas 14 lat, z uwzględnieniem przeistoczenia floty i ukończenia wojennych portów. Budżet obliczony jest na rzeczywisty stan 152 wojennych okrętów z 26.000 ludźmi. Z tych 152 wojennych okrętów jest 29 pospiesznych parostatków, 22 mieszanych, 44 kołowych parostatków i 57 okrętów żaglowych. To jednak jest tylko stan czynnej służby, ale policzywszy wszystkie inne francuskiemu rządowi przysłużające środki postawić może Francya na stopie wojennej w całości 300 statków po największej części pierwszego rzędu.

— Dziennik *Messager du Midi* donosi, że dnia 19go lutego rano przybyły cztery kompanie wojska, które zaraz następnego dnia wysłano do Lugdunu.

— Według dziennika *Toulonnais* założono dnia 18go lutego szyny kolei żelaznej z Marsylii do Toulonu, aż do dworca żelaznej kolei tak, że dnia 15. marca zostanie oddaną na użytek rządu. Dla publiczności jednak w maju dopiero zostanie otwartą.

— Od 1853 roku istnieje komisya, która wyszukać ma najstosowniejsze miejsca na założenie nowych gmin w okolicy Aumale w Algieryi. Z tych czterech za stosowne uznanych miejsc jest już Bir Rabulu zupełnie zamieszkałe. Na mocy cesarskiego dekretu z dnia 16. lutego założoną zostanie nowa gmina o 7 kilometrach na północ od miasta i na wschód od algierskiego gościńca, otrzymać ma nazwę Guelt Zerga i składać się będzie z wioski tegoż nazwiska i z 3 przysiołków.

Włochy.

(Proces w sprawie zaburzenia pokoju w Monako. — Wiadomości bieżące. — Stan zdrowia króla neapolitańskiego.)

Z Piemontu 21. lutego. Sumaryczne śledztwo przeciw powstańcom schwytanym w Monako przy sposobności ostatnich zaburzeń jest w toku i cały proces ma być oddany temi dniami do książęcego trybunału. Urzędowy dziennik księztwa Monaco *L'Eden*, umieszcza w swych kolumnach o zamachu z dnia 4. lutego artykuł, z którego podają dzienniki następujący ustęp: „sumaryczne śledztwo przeciw uczestnikom rozruchu z dnia 4. lutego, zostało już rozpoczęte, i ośmnaście obwinionych uwolniono już przed kilką dniami z braku dowodów. Pozostaje jeszcze czternastu uwięzionych, których wina udowodniona została niewątpliwemi zeznaniami świadków i ci zostaną oddani pod sąd książęcy, gdzie proces odbędzie się publicznie."

— Margrabia Sauli, poseł sardyński przy dworze petersburgskim, dotąd od kilku miesięcy na urlopie w Turynie, wyjechał 21. lutego na miejsce powołania swego.

— *Giorn. uffic.* donosi z Neapolu z 16. lutego, że król neapolitański ma się już znacznie lepiej, i że cierpiał na reumatyczno-kataralną słabość.

Niemce.

(Konstytucyjne prawa żydów w Prusiech. — Ćwiczenia rekrutów. — Przyjęcie wojennego budżetu.)

Pruski minister spraw wewnętrznych oświadczył z powodu podanej petycyi komisyi dla spraw gmin rozmaitych:

„Że rząd rozpoznawszy powody podane przeciw przypuszczeniu żydowskich właścicieli majątków ziemskich na sejmy obwodowe i prowincyonalne powziął to przekonanie, że one się w obec postanowień prawnych nie utrzymają, i że prawa te przemawiają wyraźnie na korzyść żydów. Owszem uznał bezwarunkowo, że konstytucyjne prawo przysłuża żydom co do zasiadania na sejmach obwodowych i prowincyonalnych, i według tego wydał zwierzchnościom prowincyonalnym dalsze w tej mierze polecenia."

— **Z Monachowa** donoszą, że według rozporządzenia ministeryalnego mają rekruci tegoroczni zaraz po swem w tym tygodniu odstawieniu rozpocząć musztrę wojskową. Jest-to — jak pisze gazeta augsburska — rzeczą wyjątkową dla pieszych pułków, gdy tymczasem u jazdy i dawniej już nie rozpuszczano z urlopem zaraz po nastąpionym asenterunku.

Wiesbaden, 22go lutego. Dziennik *Mittelrh. Ztg.* podaje następujące szczegóły podczas wotowania za przyjęciem wojennego budżetu: Po odbytem dziś tajnem posiedzeniu w wydziale wniósł deputowany Rau w zjednoczonej izbie stanu następujący projekt: „Ażeby izba zważywszy grożące niebezpieczeństwo wojny wzięła pod obrady budżet departamentu wojennego." Wniosek został przyjęty a prezydent książę Mikołaj dodał: „ażeby raport odczytany już na posiedzeniu wydziału, nie był więcej odczytany," co jak wiadomo przyjęto jednogłośnie. Zjednoczona izba przyjęła jednogłośnie wojenny budżet w kwocie 788.721 zł. 42 kr., a tem samem dała nowy dowód swego patryotycznego sposobu myślenia.

Rosya.

(Postępowanie Rosyi w chwili obecnej. — Poselstwo hana z Bochary.)

Leipz. Ztg. pisze między innemi:

„Potąd nie oświadczyła się jeszcze Rosya wyraźnie w sprawie austryacko-francuskiej, nie stanęła po żadnej stronie, ani się przyłączyła do usiłowań mocarstw pośredniczących. Lecz z rozmaitych względów możnaby wnioskować, że Rosya nie rada jest zerwaniu pokoju europejskiego ani nadwerężenia praw zasadzających się na traktatach. W tym duchu oświadczyła się już powtórnie dyplomacya rosyjska, a rząd rosyjski z tem się wcale nie tai, że przekonany jest o konieczności przestrzegania traktatów zawartych.

Przeciw Austryi nie występuje Rosya w zawikłaniach teraźniejszych; mylne są też wszelkie pogłoski o domniemanem zbrojeniu się Rosyi, i o stanowisku jej zagrażającem cesarstwu południowo-niemieckiemu. Według doniesień sprawdzonych, Rosya nietylko że się w chwili obecnej nie zbroi, ale nawet i nie zamierza. Jeden z wiedeńskich korespondentów dziennika *Times* donosi za rzecz niewątpliwą, że w Rosyi nie powołują teraz bynajmniej urlopników do służby czynnej, i nie wydano żadnego rozkazu do nadzwyczajnego zakupienia koni."

— Według doniesień z Petersburga przybył tam poseł hana w Bocharze, i miał posłuchanie u Cesarza, a oprócz tego przyjmowali go Cesarzowa i następca tronu. Poselstwo to odnosi się do ucbylenia trudności, jakie zaszły w stosunkach handlowych między Rosyą i Bocharą.

Księstwa Naddunajskie.

(Pismo księcia Miłosza do rządów zagranicznych.)

Serbski Dnewnik zawiera wiadomość, że metropolita serbski, Piotr Joannowicz powróci do Belgradu i znowu obejmie urzędowanie.

Serbski Dnewnik zawiera także następujące pismo, które książę Miłosz Obrenowicz wydał do wszystkich Serbię gwarantujących monarchów. Pismo to opiewa:

„Wolą Boga i życzeniem narodu wyniesiony znowu na godność panującego (i dziedzicznego) księcia Serbii, po uzyskaniu potrzebnego beratu od mojego dostojnego monarchy z dnia 9. lutego 1859, objąłem znowu rządy kraju według ustaw i praw krajowych, błagając Wszechmocnego, ażeby mi pomagał w wykonaniu mego powołania dla dobra ludu.

Wysoki rząd Waszej Mości, w gwarancyi praw i przywilejów tego księstwa, raczył zawsze serbskiemu narodowi swoich wysokich łask użyczać.

Dziękując za tę życzliwość pospieszam prosić Waszą Mość o łaskę, ażebyś i nadal memu narodowi tę życzliwość zachował i był przekonany, że i t. d. Michał Obrenowicz I. książę Serbii."

Grecya.

(Uzbrajanie twierdz.)

Ateny. Według dziennika *Allg. Ztg.* utworzono w Atenach komisyę dla uzbrojenia twierdzy Nauplii. Ministeryum postanowiło rozciągnąć to rozporządzenie na wszystkie warownie państwa.

Turcya.

(Zwołanie konferencyi.)

Journal de Constantinople donosi z 16. lutego: „Z powodu wypadków w Księstwach Naddunajskich i nadwerężenia konwencyi z 19. sierpnia domagała się Porta zwołania konferencyi, i na co zgodziły się wszystkie gabinety. P. Mussurus, poseł J. M. Sułtana w Londynie, udać się ma do Paryża w osobnem posłannictwie, i będzie przy tej sposobności zastępcą Turcyi. Zebranie się konferencyi dla zajęcia się sprawą multańsko-wołoską jest widocznym dowodem, że mocarstwa chciałyby jak najprędzej załatwić teraźniejsze trudności, i zapewne dołożą wszelkich w tej mierze usiłowań. Nie dlatego bowiem podpisali konwencyę, nad którą przez ciąg trzech miesięcy pracowano, by ją dać zerwać tak łatwo. Konwencya z 19. sierpnia jest wynikiem ustępstw wzajemnych. Dla dopięcia tego zamiaru ustąpił każdy gabinet nieco ze swoich żądań. Żądać teraz więcej jeszcze od gabinetów byłoby niesłusznie. Własne też uczucie godności konferencyi temu się sprzeciwia, a jeden przykład takiej powolności doprowadziłby zapewne do coraz przykrzejszych następności."

Azya.

(Stan rzeczy w Chinach.)

Ostatnie wiadomości z Kantonu zapowiadały się spokojem; z tem wszystkiem jenerał van Straubenzee nakazał zamykać zawsze jak najstaranniej większą i mniejszą bramę miasta, jednak oficerom garnizonu zezwolił wydalać się z miasta na milę odległości. Dotąd jeszcze nie powrócili do miasta wszyscy mieszkańcy, zdaje się, że jeszcze mają obawę, dlatego obrót handlowy w mieście nie jest tak ożywiony jak dawniej. Według wiadomości z głębi prowincyi Kwantung, dąży cała ta prowincya do zupełnego wyswobodzenia się zpod panowania Mandżurów. Północno-zachodnia część, t. j. dystrykta graniczące z prowincyą Kwangsi przepełnione są uzbrojonymi, którzy według dziennika *Friend of China* nie należą do klasy zwyczajnych powstańców, ale do jednego z trzech spisków uknutych jedynie dla obalenia rządu Mandżurów. Korespondent podając te wiadomości porównywa stan tej prowincyi z człowiekiem okrytym ranami, które niedozwalają mu spocząć.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 27. lutego. Królewsko-angielski nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy dworze paryskim, lord Cowley przyjechał dziś zrana do Wiednia.

Paryż, 27go lutego. *Monitor* donosi: Na dniu 22go b. m. uznajmił Jego Eminencya kardynał Antonelli z polecenia Ojca świętego ambasadorom Anglii i Francyi, że Jego Świątobliwość Papież, pełen wdzięczności za pomoc, jakiej użyczali mu dotychczas Cesarz Austryi i Cesarz Francuzów, uznał za rzecz potrzebną oświadczyć wyżwspomnionym ambasadorom, że rząd państwa kościelnego jest dostatecznie silny, by mógł nadal sam utrzymać bezpieczeństwo i spokój w kraju, i przeto gotów jest Ojciec święty porozumieć się z obydwoma monarchami względem równoczesnego, i ile możności jak najprędszego ustąpienia francuskich i austryackich wojsk z jego terytoryum.

Turyn, 25. lutego. Dziennik *Independante* zapowiada bliski odjazd margrabi Franciszka Sauli w charakterze król. sardyńskiego posła do Petersburga. Słychać, że margrabia uda się poprzednio na kilka dni do Paryża. — Jak donosi *Diritto*, pojechał pułkownik kawaleryi z Chambery do Paryża, dla zakupienia 50.000 karabinów.

Modena, 24go lutego. Ogłoszony wczoraj edykt ustanawia srebrną monetę zdawkową na 5 gramów, zwaną „Lira estense," która dzieli się na 100 centezymów.

Berlin, 26go lutego. Minister finansów przedłożył w izbie deputowanych kilka projektów względem uregulowania podatków.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 16. lutego. Na dzisiejszym targu było wszystkiego tylko 71 sztuk bydła rzeźnego z kraju i z Galicyi, a i z tych nie sprzedano jeszcze 10. Ceny spadły w porównaniu z przeszłym tygodniem, tak, że cetnar mięsa wypadał na 21 zł. 25 c. wal. aust. Za najlepszą parę wagi 700 ℔ mięsa i 120 ℔ łoju płacono 175 zł. 82 c., za najpośledniejszą wagi 480 ℔ mięsa i 20 ℔ łoju 98 zł. 70 c. wal. austr. Cena przeciętna z 32 sprzedaży wypadła na 142 zł. wal. austr. za 615 ℔ mięsa i 50 ℔ łoju.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. marca.

Hotel europejski: PP. Bogdanowicz Mar., z Laszek murow.

Hotel Langa: Hausknecht Gustaw, c. k. komisarz obwod., z Tarnopola. — Br. Schloissing. c. k. pułkownik, — Zsembery, i Petrowicz, c. k. rotmistrze, z Gródka. — Miklesko Alex., z Jas. — Obidiano Otoman Bazyli, kapitan mołdawski, z Bukaresztu.

Hotel angielski: Osmulski Wład., z Góry. — Nanowski Józef, z Koniuszek. — Janko Karol, z Kulikowa.

Pod kolej żelazną: Jaworski Józef, z Korzelic.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1. marca.

PP. Firlej Ant., do Krakowa. — Kruszewski Henr., do Chorobrowa. — Preński Karol, do Uherzec. — Paygart Ant., do Sidorowa. — Skrzyszewski Józef, do Seweryńki. — Sozański Jan, do Grabowiec. — Schlegel Lub., do Kopiatyna. — Stojanowicz Feliks, do Mokrzan. — Smoliński Józef, do Kraszelnicy. — Br. Seenus, c. k. rotmistrz, do Mościsk. — Szentyvanyi Kaz., do Ivany. — Wilkeński Wład., do Rzeszowa — Ulanowski Kwir., do Uhelny.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. lutego

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	321.17	+ 1.2°	90 5	póln.-zach.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	321 34	+ 4.2°	79 0	"	"	"
10. god. wiecz.	322 57	+ 1 3°	90 7	zachodni	"	"

TEATR.

Dziś komedya niem.: **„Stadt und Land"** (Miasto i wieś). Także *ósma Reduta*.

W piątek na dochód p. *Józefy Hubertowej*: **„Halszka z Ostroga,"** dramat historyczny w 5 aktach Alex. Przeździeckiego.

Kurs lwowski.

Dnia 1. marca		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	10	5	18
Dukat cesarski	" "	5	14	5	25
Półimperyał zł. rosyjski	" "	8	60	8	90
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	65	1	70
Talar pruski	" "	1	58	1	63
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	10	82	80
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	25	72	60
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	74	80	76	20

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 1. marca

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 76 —. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 73 50; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. — — zł. z roku 1854 za 100 zł. 106.50. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł., —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 73.50; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii — —; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 72 —; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 853 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 152.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1620; towarzystwa kolei żelaznej państwa 226 30; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 111.25; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. 105; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 439.50; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 95.25; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 93.—. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 93.—. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko 82.52. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 109.20. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. 43 15. Paryż za 100 fr. 43 25. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 15 66. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.23, dukaty ces. pełnej wagi 5.18, korony 14.95. półkorony —.

KRONIKA.

(Fałszywe banknoty pruskie.) W ostatnim czasie pojawiły się podrobione banknoty pruskie po 25 talarów, które chociaż do prawdziwych bardzo podobne, jednak po pewnych cechach łatwo od prawdziwych banknotów rozróżnić można. Na prawej stronie banknotów tego gatunku znajduje się w górze na środku w zielonawym kolorze herb król. pruski. Ten herb pokazuje 14 pól w trzech szeregach obok siebie, z których 4 znajdują się we środku, 5 po lewej a 5 po prawej stronie. Z pięciu pól po prawej stronie okazuje najniższe białego konia na ciemnem tle, a zaraz nad tem ciemnego lwa. (Jest to herb prowincyi Westfalskiej). Ten lew na prawdziwym banknocie stoi w ciemnem punktowanem polu, a na podrobionym banknocie jest to pole całkiem gładkie, gdyż zapomniano je wypunktować. Przez tę pewną i niezawodną cechę można natychmiast poznać podrobione banknoty, które zresztą trudno rozróżnić od prawdziwych, gdyż misternie są wyrobione, i każdy z nich okazuje także inny numer.

— (Niepamiętne ulewy i powodź.) W Trypolidzie padał w styczniu przez 14 dni deszcz ulewny prawie bez żadnej przerwy, i jakiego od najdawniejszych czasów w krainie tej niezapamiętano. Żadne zabudowanie nie ostało się nieuszkodzone, a czasami padał nawet grad wielkości orzecha. W samem mieście Trypolidzie runęło około trzydzieści domów, a inne się pochyliły lub grożą upadkiem. Najwięcej jednak ucierpiała dzielnica żydowska. Na przedmieściu Menszye, gdzie się znajduje do 3000 ogrodowych zabudowań, pozostało z nich zaledwie tylko 50 w stanie nieco lepszym. Pod gruzami domów zniszczonych zginęło dwanaście mieszkańców, bardzo wielu jest rannych, którzy z wielką tylko trudnością zdołali się ocalić. Na prowincyi, a mianowicie w Garyanie i Dżebelu zalała powódź liczne włości, która też prawie całą trzecią część zabudowań miasta Diazuru leżącego o kilka mil od Trypolidy nad morzem zniszczyła do szczętu razem z ogrodami i gajami oliwnemi, niepozostawiwszy z nich i śladu. W Tadjurze rozlała się powódź jeziorem, a cała wieś zalana jest wodą na dwa łokcie wysoko.

Rozmaitości nr. 9.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

I. Założenie państwa Kentucky.
II. Zbiory archywalne. Ustawy cechu krawieckiego w Krośnie. (Dok.)
III. Micheleta Ptak w polskim przekładzie.
IV. Kim był Szekspir?
V. Przystrojenie francuskiej sali stanowej.
VI. Powieść Ernesta Feydexa Fanny.
VII. Wagnera poetyczna historya Niemców.
VIII. Polski przekład fizykalnego dzieła Gandla.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*